

MISCELLANEA
POSTTOTALITARIANA
WRATISLAVIENSIA
6/2017

KOMITET HONOROWY / HONORARY COMMITTEE

Wiktor Kolesnyk (Uniwersytet im. T. Szewczeni w Kijowie, Ukraina), Lubomír Machala (Uniwersytet Palackiego, Olomuniec, Czechy), Włodzimierz Mokry (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Marko Pavlyshyn (Monash University, Melbourne, Australia), Serhii Plokhii (Harvard University, Cambridge, MA, USA)

RADA PROGRAMOWA / PROGRAM COMMITTEE

Bogusław Bakula (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Polska), Tamara Hundorowa (NANU w Kijowie, Ukraina), Ihor Iliuszyn (Kijowski Uniwersytet Slawistyczny, Ukraina), Natalia Jakowenko (Uniwersytet im. T. Szewczeni w Kijowie, Ukraina), Marija Litowska (Uralski Uniwersytet w Jekaterynburgu, Rosja), Michal Vašečka (Uniwersytet Masaryka w Brnie, Czechy), Łarysa Masenko (Akademia Kijowsko-Mohylańska, Kijów, Ukraina), Grzegorz Motyka (PAN, Warszawa, Polska), Magdalena Koch (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Polska), Myroslav Shkandrij (University of Manitoba, Edmonton, Kanada), George Tarkhan-Mouravi (Institute for Policy Studies, Tbilisi, Gruzja)

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD

Petr Bílek (Uniwersytet Karola w Pradze, Czechy), Vitaly A. Chernetsky (The University of Kansas, Lawrence, KS, USA), Aleksandra Hrycak (Reed College, Portland, OR, USA), Grzegorz Hryciuk (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Juraj Marušiak (Słowacka Akademia Nauk, Bratysława, Słowacja), Jewgienij Paszczenko (Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja), Jarosław Poliszczuk (Uniwersytet im. B. Hrinchenki, Kijów, Ukraina), Ołeksandr Pronkewycz (Uniwersytet im. P. Mohyły w Mikołajowie, Ukraina), Anna Skotnicka (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Ałła Tatarenko (Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie, Ukraina), Natalia Teres (Uniwersytet im. T. Szewczeni w Kijowie, Ukraina), Natalia Wasiliewa (Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu, Rosja)

REDAKTOR TEMATYCZNY / THEMATIC EDITOR

Bogdan Ștefănescu

REDAKTORZY JĘZYKOWI / LANGUAGE EDITOR

Dorota Drużyłowska, Iryna Protsyk, Tara Hagan, Richard Zmėlik, Jędrzej Olejniczak

REDAKTOR NACZELNA / EDITOR-IN-CHIEF

Agnieszka Matusiak

ZESPÓŁ REDAKCYJNY / EDITORIAL STAFF

Dorota Żygadło-Czopnik, Tadeusz Klimowicz, Dorota Kołodziejczyk, Łarysa Leszczenko, Mateusz Świetlicki

SEKRETARZE / EDITORIAL ASSISTANTS

Przemysław Józwikiewicz, Anna Ursulenko

Wersją pierwotną czasopisma jest wersja drukowana / The printed version of this journal is primary to the online version

Adres Redakcji

Miscellanea Posttotalitariana Wratislaviensia

Interdyscyplinarna Pracownia Studiów nad Posttotalitaryzmami

Instytut Filologii Słowiańskiej UW

ul. Pocztowa 9, pok. 306

53-313 Wrocław, Polska

tel. +48 71 3754555

e-mail: cspp.uwr@gmail.com

www.ifs.uni.wroc.pl/posttot.php

Miscellanea Posttotalitariana Wratislaviensia 6/2017

© for this edition by CNS

MISCELLANEA
POSTTOTALITARIANA
WRATISLAVIENSIA
6/2017

TRAUMA KULTUROWA JAKO PALIMPSEST:
(post)komunizm w kontekście porównawczym
nowoczesności, totalitaryzmów
i (post)kolonializmów /

TRAUMA AS CULTURAL PALIMPSESTS:
(post)communism against the background of
comparative modernities, totalitarianisms, and
(post)coloniality

Pod redakcją / Edited by
Doroty Kołodziejczyk i Mateusza Świetlickiego

Redaktor tematyczny / Thematic editor
Bogdan Ștefănescu

Wrocław 2017
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Ilustracja na okładce / On the cover: © Pixabay

Czasopismo ukazało się w wyniku współpracy wydawniczej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
Wrocław 2017

ISSN 2353-8546 (MPWr)
ISBN 978-83-229-3589-7

Nakład / Print run: 100 egz.

Publikacja przygotowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o. /
Publication prepared at Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.
50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15
tel. 71 3752885, e-mail: marketing@wuwr.com.pl

Miscellanea Posttotalitariana Wratislaviensia 6/2017
© for this edition by CNS

Spis treści

DOROTA KOŁODZIEJCZYK, MATEUSZ ŚWIETLIICKI, BOGDAN ȘTEFĂNESCU (Wstęp)

Trauma kulturowa jako palimpsest: (post)komunizm w kontekście porównawczym nowoczesności, totalitaryzmów i (post)kolonializmów	9
--	---

Warstwy historycznej i strukturalnej traumy / Layers of historical and structural trauma

EPP ANNUS

Traumatic body, word, and otherness: Refugees and deportations in the 1940s Estonian Soviet Socialist Republic	23
--	----

KATARZYNA CHMIELEWSKA

Creating trauma. Symmetries and hostile takeovers of (the Jewish) trauma	35
--	----

MICHAŁ URBAN

Trauma jako czynnik nieporozumienia: kasus polsko-ukraińskich sporów o UPA	45
--	----

DANA DOLGHIN

Institution and inclination in the post-socialist space: Genocide as “memory intervention” . .	59
--	----

MĄŁGORZATA PRACZYK

Strategie osławiania rzeczy na „Ziemiach Odzyskanych” ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni prywatnej	77
---	----

Kulturowe języki i dyskursy traumy / The cultural languages and discourses of trauma

GABRIELA ABRASOWICZ

Dziecięce odgrywanie traumy we współczesnym teatrze serbskim	93
--	----

SANJA LAZAREVIĆ RADAĆ

War trauma and the terror of freedom: Yugoslav black wave and the critics of dictatorship . .	107
---	-----

MAJA HARBUIZUK

Scena a przedstawienie traumy historycznej: dramaty/spektakle, twórcy/odbiorcy we współczesnym teatrze ukraińskim	119
---	-----

MARTA ZAMBRZYCKA

Ciało i trauma w ukraińskiej sztuce współczesnej	131
--	-----

RYSZARD KUPIDURA, MAGDALENA DWORAK-MRÓŻ

Strategie artystyczne i narracyjne w projekcie Lii i Andrija Dostlievów „Rekonstrukcja pamięci” (przesiedlenia na Krymie i Donbasie)	145
--	-----

ELŻBIETA KLIMEK-DOMINIAK

- Daughters and sons of solidarity ask questions: Resistance, gender, race, and class in transgenerational women's auto/biography, film and new media 157

Opowiadanie o traumie i narratologia opisów traumy / (Post)memories of trauma: strategies of recounting and restoration of self

MARIJA GJORGJIEVA DIMOVA

- Narrative postmemories. The relationship between postmemory and narrative in Kica Kolbe's *Aegeans* and *The Snow in Casablanca* 179

PAWEŁ KRUPA

- Traumatyczny dyskurs *Rozstrzelanego odrodzenia* 191

AURELIA KOTKIEWICZ

- Wspomnienia Nadieжды Mandelsztam jako forma reprezentacji pamięci 207

KATARZYNA TACZYŃSKA

- Pamięć matki — pamięć o matce. O *Dzienniku pewnej Judyty* Ženi Lebl 217

SIMONA MITRIOU, ELENA ADAM

- Women's narratives of displacement and their afterlife 233

DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK

- Dorastanie naznaczone traumą historii. Kilka refleksji nad powieściami Jiříego Kratochvila *Uprostřed noci zpěv* i Magdaleny Tulli *Włoskie szpilki* 245

BEATA PAWLETKO

- „Między nieobecnością a utratą”. Trauma blokady Leningradu i jej echa (na materiale utworów Natalii Krandijewskiej-Tolstoj oraz Tatiany i Natalii Tolstoj) 257

ANNA URSULENKO

- Geopoetycki głos krajobrazu postkolonialnego. Obraz miejsca autobiograficznego w twórczości Tarasa Prochaški 269

JADWIGA SKOWRON

- Trauma niewidzialności albo dlaczego literatura ukraińska nie ma Nobla? 281

DMYTRO DROZDOVSKYI

- Disordered identity in Marina Lewycka's novel *A Short History of Tractors in Ukrainian*: imago-logical explications and metamodernistic outlines 293

Recenzje / Reviews:**PAUL MCNAMARA**

- Roisín Healy, *Poland in the Irish Nationalist Imagination, 1772–1922*, Palgrave Macmillan, London 2017, 321 pp. 309

DOROTA KOŁODZIEJCZYK

- Postcoloniality Askance: the Discussion of Viatcheslav Morozov's *Russia's Postcolonial Identity. A Subaltern Empire in a Eurocentric World* (Palgrave, Basingstoke 2015) and Tomasz Zarycki's *Ideologies of Easteness in Central and Eastern Europe*, Routledge, London and New York 2015 312

- Noty o Autorach 321

Contents

DOROTA KOŁODZIEJCZYK, MATEUSZ ŚWIETLICKI, BOGDAN ȘTEFĂNESCU (Introduction)

Trauma as cultural palimpsests — (post)communism against the background of comparative modernities, totalitarianisms, and (post)coloniality: Introduction	15
---	----

Layers of historical and structural trauma / Warstwy historycznej i strukturalnej traumy

EPP ANNUS

Traumatic body, word, and otherness: Refugees and deportations in the 1940s Estonian Soviet Socialist Republic	23
--	----

KATARZYNA CHMIELEWSKA

Creating trauma. Symmetries and hostile takeovers of (the Jewish) trauma	35
--	----

MICHAŁ URBAN

Trauma as a factor of conflicts: Case of Polish-Ukrainian passions about UPA	45
--	----

DANA DOLGHIN

Institution and inclination in the post-socialist space: Genocide as “memory intervention” . .	59
--	----

MAŁGORZATA PRACZYK

Strategies of the familiarization of things in Polish Regained Territories (with the special attention to the private space)	77
--	----

The cultural languages and discourses of trauma / Kulturowe języki i dyskursy traumy

GABRIELA ABRASOWICZ

Children’s traumatic enactment in contemporary Serbian theatre	93
--	----

SANJA LAZAREVIĆ RADAK

War trauma and the terror of freedom: Yugoslav black wave and the critics of dictatorship . .	107
---	-----

MAJA HARBUIUK

Historic trauma on the stage: dramas and plays, recipients and directors in contemporary Ukrainian theatre	119
--	-----

MARTA ZAMBRZYCKA

Body and trauma in contemporary Ukrainian art	131
---	-----

RYSZARD KUPIDURA, MAGDALENA DWORAK-MRÓZ

Artistic and narrative strategies in the project of Lia Dostlieva and Andrij Dostliev “Restoring Memory” (resettlements in the Crimea and Donbass)	145
--	-----

ELŻBIETA KLIMEK-DOMINIAK

- Daughters and sons of solidarity ask questions: Resistance, gender, race, and class in transgenerational women's auto/biography, film and new media 157

(Post)memories of trauma: strategies of recounting and restoration of self / Opowiadanie o traumie i narratologia opisów traumy

MARIJA GJORGJIEVA DIMOVA

- Narrative postmemories. The relationship between postmemory and narrative in Kica Kolbe's *Aegeans* and *The Snow in Casablanca* 179

PAWEŁ KRUPA

- Traumatic discourse of *The Executed Renaissance* 191

AURELIA KOTKIEWICZ

- Nadezhda Mandelstam's *Hope Against Hope: A Memoir* as a form of representation of memory 207

KATARZYNA TACZYŃSKA

- Mother's memory — the memory of mother. About Ženi Lebl's *A Diary of Judith* 217

SIMONA MITRIOU, ELENA ADAM

- Women's narratives of displacement and their afterlife 233

DOROTA ŻYGADŁO-CZOPNIK

- Growing up marked by trauma in Jiří Kratochvíl's, *Uprostřed noci zpěv* and Magdalena Tulla's, *Włoskie szpilki* 245

BEATA PAWLETKO

- "Between absence and loss". Trauma of siege of Leningrad and its echoes (literary works by Natalia Krandiyevska-Tolstaya, Tatyana and Natalia Tolstaya) 257

ANNA URSULENKO

- Geopolitical voice of the postcolonial landscape. The image of an autobiographical space in the works of Taras Prokhasko 269

JADWIGA SKOWRON

- The trauma of invisibility, or why Ukrainian literature has not won the Nobel prize yet 281

DMYTRO DROZDOVSKYI

- Disordered identity in Marina Lewycka's novel *A Short History of Tractors in Ukrainian*: imago-logical explications and metamodernistic outlines 293

Reviews / Recenzje

PAUL MCNAMARA

- Roisín Healy, *Poland in the Irish Nationalist Imagination, 1772–1922*, Palgrave Macmillan, London 2017, 321 pp. 309

DOROTA KOŁODZIEJCZYK

- Postcoloniality Askance: the Discussion of Viatcheslav Morozov's *Russia's Postcolonial Identity. A Subaltern Empire in a Eurocentric World* (Palgrave, Basingstoke 2015) and Tomasz Zarycki's *Ideologies of Easteness in Central and Eastern Europe*, Routledge, London and New York 2015 312

- Notes on Authors 321